

NÍLUSI LÚD

Tudományos neve

Alopochen aegyptiacus Linnaeus, 1766

Elterjedése, behurcolás módjai

Afrikai elterjedésű faj, a Szaharától délre a sivatagos vidékek és a sűrű trópusi esőerdők kivételével szinte mindenütt megtalálható. Fogságban is jól szaporodik, elterjedt és nagyon népszerű díszmadár; szökött példányai Európa-szerte rendszeresen előfordulnak. Mára jelentős, önfenntartó és erősen növekvő állományai alakultak ki Belgiumban, Franciaországban, Hollandiában, Luxemburgban, Nagy-Britanniában és Németországban is. Magyarország területén először 1993 januárjában került elő Pakson; ezt követően – főleg őszi, téli libacsapatokban – több alkalommal is megfigyelték. Újabban városi környezetben is egyre gyakrabban kerül elő. Első költését 2016. július 20-án észlelték a zsenyei kavicsbányatavon (Vas megye) észlelték - ekkor egy párt figyeltek meg tíz fiókával. 2017-ben ugyanezen területen újra költött, azonban az állomány felszámolásra került.

Élőhelye

A faj olyan élőhelyeken fordul elő, melyek bőséges vízellátással (vizes élőhelyek, lagúnák, tavak), valamint táplálkozásra és fészkelésre alkalmas biztonságos, száraz területekkel is rendelkeznek. A betelepített egyedek jellemzően mesterséges vízfelületek (pl. városi parkok, halastavak) közelében telepsznek meg; ezek környékén még városi épületeken is költenek.

Életmódja, táplálkozása

A két nem hangja különbözik egymástól. A hím hangja csöndesebb, rekedtebb, jobban hasonlít a hápogásra. A tojó wzzel szemben hangos, rikácsolásszerű hangot ad ki, amit szüntelenül hallat - különösen, amikor fiókáiról gondoskodik. Éjszaka és nappal is táplálkozik, az év nagy részében kisebb csapatokba verődik. A költési időszak alatt mind a tojó, mind a gúnár agresszívvá válik, sőt, más récefélékkel szemben is hasonló magatartást mutathat. Kedveli a vizes élőhelyeket, így táplálékának jelentős része vízinövényekből és vízparti füvekből áll; ugyanakkor szántóföldeken is megjelenik, ahol a vetőmagokat és a sarjadó vetést fogyasztja. Étrendje nemcsak növényi eredetű táplálékból áll; szívesen fogyaszt sáskát, földigilisztát, lepkét, természet, hangyát és más ízeltlábúakat is.

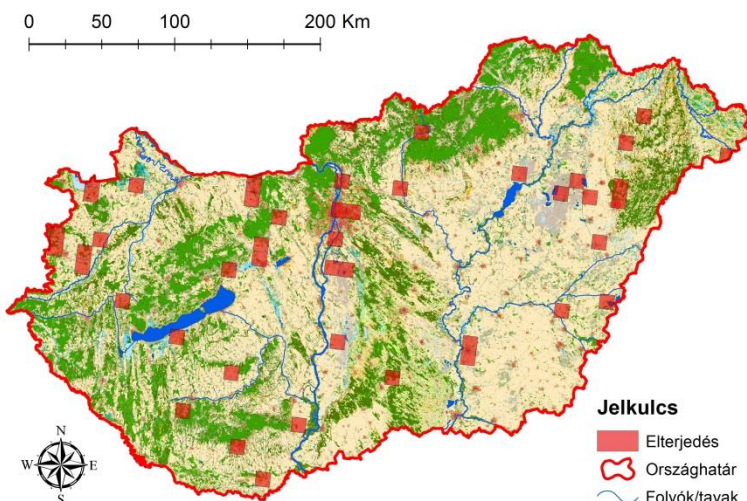
Szaporodása

Általában egész életére választ párt magának. Fűből, sárból épített fészket fák üregébe, a talajra vagy egy-egy sziklahasadékba rakja, de szívesen elfoglalja más madarak fészket is. Mindkét szülő részt vesz a kotlásban, majd a 28-30 nap múlva kikelő fiókák gondozásában is. A fiókák tizenegyhetes korukra tanulnak meg repülni, de még hónapokig szüleik mellett maradnak. 20-25 évig él.

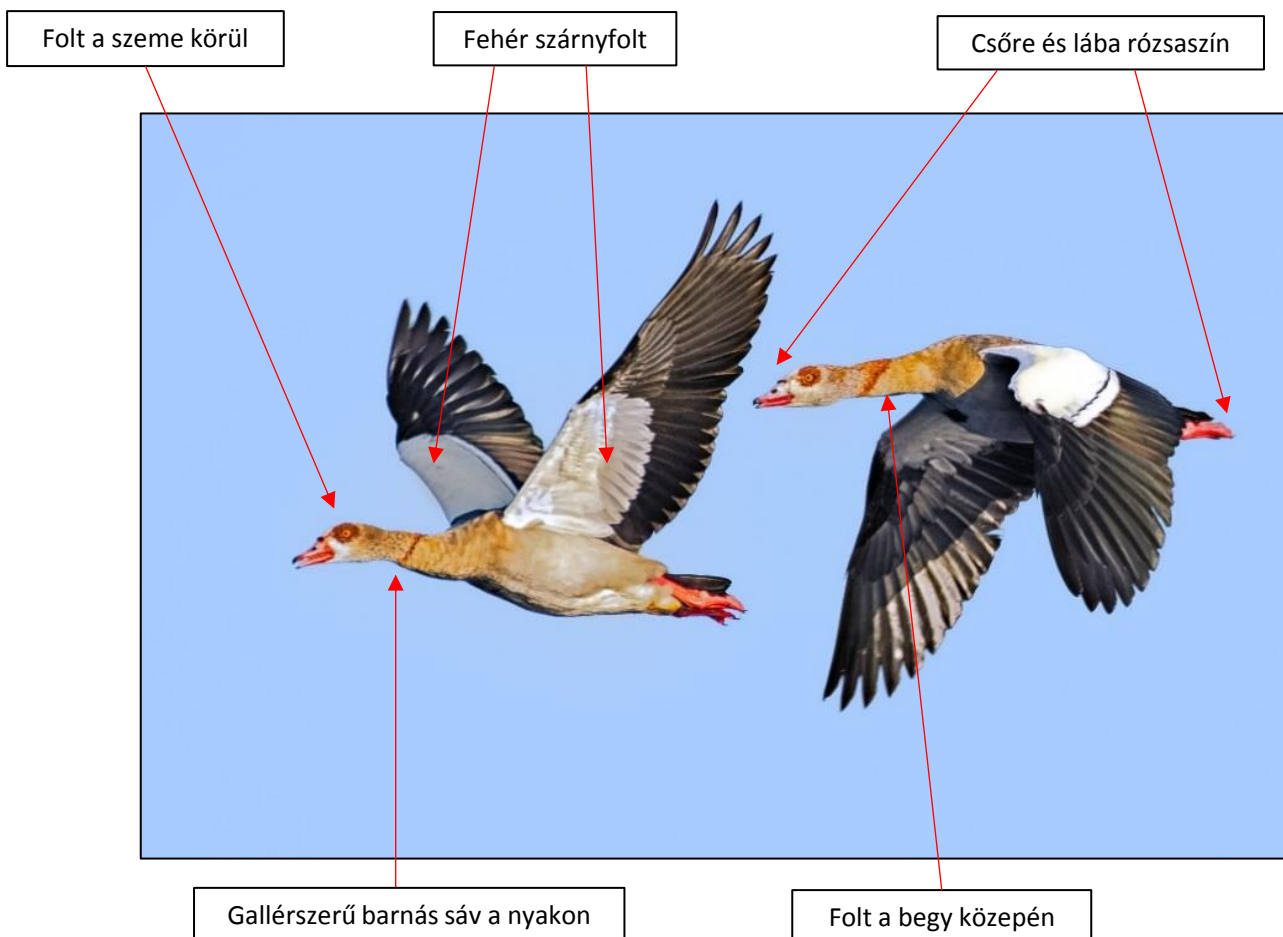
Hatása az őshonos élővilágra, gazdasági és humán-egészségügyi hatásai

A ludakra jellemzően a költési időszak alatt mind a tojó, mind a gúnár agresszívvá válik, sőt, más fajokkal - például récékkel, szárcsákkal, vízityúkokkal - szemben is ellenséges magatartást mutathat, meghiúsítva azok költését. Még a nála nagyobb emlősöket is sikeresen elűzi a fészek, illetve a fiókák közeléből. Mivel fán lévő fészkekben is szívesen költ, az is előfordult, hogy ragadozómadarakat lakoltatott ki fészkeikből. Mezőgazdasági kártétele jelentős, a városi vizek szennyezése pedig humán egészségügyi problémákhoz vezet.

Leírása, határozóbélyegei

Hossza 63-73 centiméter, szárnyfesztávolsága 1,1-1,4 méter, súlya 1,5-2,5 kilogramm. Közepes méretű lúdfaj. Viszonylag hosszú lábú madár, háta barna, hasa és mellkasa világosabb. Feje halvány krémszínű. Szeme körül, valamint a begye közepén szürke-vörösesbarna, jól definiálható folt található. Nyakán bozontos tollakat visel, gallérszerű, barnás sávval. Repülés közben látható kontrasztos, fehér szárnyfoltot visel, farka pedig fekete. Fénylő zöld szárnytükre van, csőre és lába rózsaszín. A nemek tollazata hasonló; a tojó kisebb a gúnárnál.

Irodalom

- <http://datazone.birdlife.org/species/factsheet/egyptian-goose-alopochen-aegyptiaca>
- https://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%ADlusi_l%C3%BAd
- <http://www.iucnredlist.org/details/22679993/0>
- <http://www.mme.hu/magyarorszagmadarai/madaradatbazis-aloaeg>
- <https://www.rspb.org.uk/birds-and-wildlife/wildlife-guides/bird-a-z/egyptian-goose>
- https://www.sa-venues.com/wildlife/birds_egyptian_goose.htm